

Передмова

*A nyelv az egyetlen, amit rosszul is érdemes tudni.
(Знання мови — це єдиний випадок, коли навіть
слабкі знання чогось варті.)*

Като Ломб (1909–2003),
угорська перекладачка і поліглотка

Мови належать до тих унікальних об'єктів, вивчати які завжди є сенс. Незалежно від того, знаєте ви їх досконало чи зовсім трохи, розмовляєте ними щодня чи раз на рік, багатьма з них чи лише однією, завжди ліпше до певної міри знати їх, ніж не знати взагалі. Знати навіть кілька слів іноземною мовою — це ліпше, ніж не знати нічого.

Като Ломб була одним з найкращих знавців мов. Вона досконало знала рідну угорську, ще й перекладала шістнадцятьма мовами та могла більш-менш вільно розмовляти багатьма іншими. Я розпочав цю передмову цитатою Като Ломб, яка надихнула мене на вивчення мов більше, ніж будь-що інше. На це позбавлене перфекціонізму ставлення до вивчення мов і прагнення вивчити бодай щось замість нічого я намагався орієнтуватися в усіх сферах життя. Видатний успіх Като Ломб дуже промовистий.

Успіх у вивченні мов залежить від ваших очікувань та обраного підходу. У цій сфері неможливо бути перфекціоністом. Можна набрати сто балів у тестах, простудіювати підручники, закінчити будь-які курси — незалежно від досягнутих висот, на горизонті завжди з'являтимуться нові.

Вивчення мови не припиняється ніколи. Хай скільки ви вже знаєте, завжди матимете, чого навчитися. Це неможливо змінити, і найуспішніші знавці мов, як-от Като Ломб, визнають це й від самого початку налаштовуються відповідно.

Вивчення нової мови — це безмежно захоплива та продуктивна подорож. Розпочинаючи її, ви з нетерпінням чекатимете збадьорливого успіху під час вивчення нових слів і величезного задоволення від уміння створювати цілі речення й порозуміватися.

Це задоволення від досягнень завжди переважатиме гіркоту від невдач, оскільки одного дня ви не зможете уявити свого життя без уміння говорити мовою, яку зараз вивчаєте.

Подорож із вивчення нової мови — це відкриття. Ви відкриєте для себе нову культуру, нові звичаї та поглянете на світ у новому вимірі, якого раніше не помічали. Ви також здобудете нові знання про людську природу й саме людство. Ви зустрінете людей, абсолютно не схожих на тих, яких бачили досі, і зможете спілкуватися з ними так, як ніколи не сподівались. Але, мабуть, найголовніше те, що ви відкриєте в собі щось, про що ніколи не здогадувались. Ви дізнаєтесь, як працює ваш розум, чому одне запам'ятовується, а інше — ні, і що вас мотивує. Зрештою, вирішальний

етап подорожі з опанування нової мови — дослідження того, як ви вчитеся.

На час написання цієї книжки я вивчав мови трохи більш ніж десять років. Я опанував п'ятнадцять мов і побував, вивчаючи їх, у п'ятнадцяти абсолютно різних пригодах. Завдяки досвіду й можливостям, які дала мені кожна із цих мов, я почувуюся майже так, ніби за ці десять коротких років прожив п'ятнадцять життів.

Спочатку вивчення нової мови відбувалося повільно і складно. Завдання здавалося нездійсненним. Я не міг уявити, що почуватимуся достатньо впевнено для спілкування іноземною мовою. Не дуже вірилося, що я колись зможу це відчувати.

На щастя, попри все, я докладав зусиль. Час був на моєму боці — я починав дуже молодим. До того ж мені пощастило: у моїй родині були взірці багатомовності для наслідування, наприклад моя бабуся Афродіта, яка володіла трьома мовами, і двоюрідна тітка Гледіс, яка вільно розмовляла французькою, англійською, грецькою, арабською та італійською. Досягши важного віку, вона почала змішувати їх, не завжди усвідомлюючи, що змінює мову посеред речення. Тож щоб поговорити з нею, було потрібно знати всі ці мови. Вона сказала мені, що для неї «chaque langue est une autre personnalité» (кожна мова — це окрема особистість). Кожна з мов, якими вона володіла, була частиною історії її життя, і, зміщуючи їх у своєму мовленні, вона визначала, ким саме почувалася тієї миті.

Завдяки досвіду й терпінню я поступово знайшов способи, як збільшити ефективність і поліпшити вивчення мов. Це допомогло мені не лише швидше

опанувати мови, а й довго зберігати свої знання. Як викладач мов і тренер я мав змогу експериментувати й визначати, як адаптувати мої методи до різних типів особистості, щоби знайти спільні підходи, які працюють для всіх. Саме ці спільні підходи лягли в основу книжки.

Вивчення нової мови — надзвичайно захопливе, гостроцікаве й наснажливе випробування. Ця книжка допоможе вам незалежно від того, чи шукаєте ви способу розпочати вивчення мови, чи перебуваєте посередині шляху та прагнете поступу. Вона запропонує вам свіжі ідеї, широкі перспективи та огляд кількох випробуваних методів, які зроблять ваше навчання швидшим, легшим і набагато приємнішим.

Процес вивчення нової мови доконче особистий. Тобто ви можете виявити, що якісь методи вам більш підходять, ніж інші. Ця книжка створена не як інструкція, а як посібник. Розділи впорядковані відповідно до типів питань, які виникатимуть під час проходження різних етапів вивчення нової мови. Однак книжку не потрібно читати від першої до останньої сторінки, її можна використовувати як довідник — за потреби. Завдання наприкінці кожного розділу слугуватимуть коротким підсумком ключових моментів розділу, а також підкажуть, про що поміркувати й на що зважити, застосовуючи поради і техніки розділу.

Як ми побачимо, є чимало способів вивчити мову. Мета цієї книжки — допомогти вам знайти свій.

Отже, розпочнімо!

Розділ 1

Розпочинаємо

Ласкаво прошу до світу вивчення мов.

Вітаю вас із прийняттям одного з найцікавіших викликів, які нам пропонує життя. Вивчення нової мови — це надзвичайна пригода. Вона перенесе вас у ті місця, де ви ніколи не бували. Вона відчинить перед вами двері до того, про що ви ніколи не змогли б дізнатись. Вона познайомить вас із тими людьми, повз яких ви просто могли б пройти, не зупиняючись. І ваше життя вже точно ніколи не буде таким, як досі.

Нова мова дає вам безліч нових можливостей. Вона допомагає зробити крок у паралельний всесвіт і дістати шанс на ще одне життя, але іншою мовою — спілкуючись із людьми з різних країн так, як ніколи досі.

Але водночас вивчення нової мови створюватиме й певні труднощі. Здатність говорити іноземною

мовою — це навичка, яку можна розвинути лише завдяки терпінню, відданості й часу.

У цьому розділі ми розглянемо, чому вивчення нової мови — це те, що мав би робити кожен, і чому кожен може дістати з цього користь. Ми поміркуємо над вашим вибором мови, визначимо ваші причини для її вивчення і розробимо план дій, щоб ви могли вирушити до своєї мети.

Десять вагомих причин вивчати мови

1. Гімнастика для мозку

Вивчення нової мови підтримує активність мозку. Адже це постійне набуття нових та застосування вже здобутих знань. Щоразу, коли ви дізнаєтеся щось нове, у вашому мозку формуються нейронні шляхи, які допомагають підтримувати його активність і молодість. Звичка по кілька хвилин щодня вивчати нову мову чимось нагадує захоплення грою в судоку, але в рази корисніша та практичніша.

2. Інший погляд на світ

Новою мовою ви інакше висловлюватиметесь. Ви дізнаєтеся нові приказки, нові вислови й побачите, що кожною мовою думки висловлюються по-різному. Поступово ви навчитеся відчувати, як думають люди, які розмовляють новою для вас мовою. Це ознайомить вас зі світом, який ніколи не відкрила б для вас рідна мова.

3. Можливість більше заробляти

Дослідження показують, що люди, які розмовляють більшою кількістю мов, можуть заробляти більше грошей. У глобалізованому світі здатність спілкуватися з клієнтами та колегами їхньою рідною мовою так само неоціненна для вас, як і для вашого роботодавця. Цілі галузі базуються виключно на навичках володіння мовами, як-от: письмовий та усний переклад, модерація соціальних мереж, реклама, дипломатія та багато інших.

4. Розвиток когнітивних здібностей

Наука довела, що люди, які опановують іноземну мову, стають розумнішими, адже мозок працює швидше й опрацьовує складнішу інформацію. Важливо, що ці переваги доступні всім, хто вивчає іноземну мову, в будь-який період їхнього життя, а не лише тим, хто зростає дво- чи багатомовним.

5. Відтермінування деменції на 4,5 року

Вивчення нової мови дуже корисне для мозку. Науковці довели, що воно затримує початок деменції чи хвороби Альцгеймера приблизно на 4,5 року. Завдяки цьому вивчення мови — один із найефективніших відомих способів запобігання цьому стану.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО...

Під час експерименту було показано, що немовлята, які раніше ніж вимовити перше слово

чули більше ніж одну мову, могли зосереджуватися на двох різних джерелах світла водночас. А діти, які чули одну мову, могли одночасно зосереджуватися лише на одному джерелі світла.

6. Можливість подолати психічні розлади

Національна служба охорони здоров'я Великої Британії вважає вивчення нової мови одним із найкращих способів боротьби з депресією та іншими психічними захворюваннями. Навчання, а ще чіткий розпорядок і регулярність, яких воно потребує, — чудовий спосіб упоратися з такими стресами у вашому житті.

7. Зростання культурної обізнаності

Вивчаючи мову, ви познайомитеся з багатьма людьми й культурами, з якими інакше ніколи не стикнулися б. Вміння розмовляти з людьми їхньою мовою дає вам унікальну можливість зрозуміти їх і їхні погляди, вірування, традиції. Це також допоможе вам краще, ніж будь-коли досі, усвідомити як відмінності, так і схожість культур. Неможливо по-справжньому зрозуміти культуру, відмінну від вашої, не знаючи її мови.

8. Побудова ліпших стосунків із людьми

Загалом людям подобається розмовляти своєю рідною мовою. Якщо ви дасте їм таку можливість, то вони почуватимуться набагато вільнішими й відкритішими для спілкування та знайомства з вами, ніж якщо ви змусите їх говорити вашою мовою. У наш час, коли майже очікувано, що люди спілкуватимуться англійською, це актуально як ніколи. Коли хтось докладає